

5 þ 18 den. összeget tett ki, így a költségek főösszege = $5\frac{1}{2}$ lb; vagyis a vételár 36-7%-a.

Megjegyzem, hogy Pozsonyban akkortájt 210 bécsi fillér lett egy aranyforinttal egyenértékűsítve. (Lásd a Szemlé VII évfolyamának 398. lapját.) A magyar aranyforint kb. 11 kor 50 fillérnek felel meg, a fentírt vételár és költségek pedig magyar aranyforintban és a mai koronaértékben következőkép kiszámíthatók:

24 dézsa mész vételára: 15 lb	= $17\frac{1}{7}$ aranyforint	= 197 K. 14 f.
„ „ „ száll. költs. 4 lb 192 den.	= $5\frac{17}{35}$ „	= 63 K. 11 f.
„ „ „ harminczadja 168 den.	= $\frac{4}{5}$ „	= 9 K. 20 f.
Összesen $20\frac{1}{2}$ lb	= $23\frac{3}{7}$ aranyforint	= 269 K. 45 f.

Dr. Kováts Ferencz.

A magyar arany forint árfolyamának történetéhez. — Priebatsch közöl valami öt oklevelet az 1474. április és 1482. november közötti időből (Politische Corresp, d. Kurfürsten Albrecht Achilles), melyeknek tanúsága szerint akkor 4 magyar aranyforint értéke egyenlő volt 5 rajnai forinttal. Ugyanez az arány főmáll még 1526 és 1531 közt Mária özvegy királyné követeléseinek jegyzéke szerint, melyet Horváth Mihály közölt a Brüsszeli Okmánytár 2-ik kötetében (26. és köv. ll.), ámbár Inama-Sternegg szerint a rajnai forint időközben megrosszabult. (Deutsche Wirtschaftsgeschichte III. 2. rész. 528. lap Kruse közlései nyomán.) Továbbá ugyanez a brüsszeli okmánytár szerint 1526 és 1548 közt egy-egy magyar forintra 75 krajczár (cruciferos), egy rajnai forintra 1548-ban pedig csak 60 krajczárt számítottak (u. o. 155. lap). Ugyanebben az évben egy „hungrisch Gulden zu 100 Pfennig hungrisch oder 75 Kreutzer“.

Kropf Lajos.

Salétromos hordók „kalapjai“. A középkori czéh-rendszer egyik saját-sága volt az ipari czikkek szigorú beosztása. Pozsonyban a 15. században a kalaposok, úgy látszik, nemcsak kalapok, de minden oly fajta — szőrméből készült — fedő készítésére voltak jogosítva, a melyet „kalapnak“ neveztek. Erre vall az 1439/40. évi kamaraszámadás 319. lapján található tétel, a mely a következőképen hangzik: „Item auch an dem tag (1440. IX. 25.) hab wir gebn dem St. Huetter (kalapos) vmb 2 Huett zu dem Salniter (salétrom) 60 den. wiener“.

K. F.

Ujabb adatok Tüzes Gáborról. E folyóiratban szólottunk már Tüzes Gábor (Angelus Gabriel Gautieri de Nizza) közigazdasági működéséről. Ismertettük e tevékeny férfiú kiadatlan munkáit is. Most ismét néhány adatra bukkantunk, melyek némi világot vetnek későbbi életére.

Még I. Lipót 1703. márczius 24-én Tüzes Gábor részére az addig élvezett 1200 frt fizetés helyett évi 2000 frtot rendelt, hogy ez összegből íródeákot is tarthasson s hogy utazásokra is teljen. Lipót e rendeletéből világosan látszik, hogy Tüzes Gábort a magyar viszonyok rendezésében tovább is igénybe vették. Talán épp e miatt történt, hogy a fentebbi évi

2000 frtot is a magyar sójövedelemből utalványozták. A Rákóczy-féle harcokban azonban a sójövedelem nagyon megesappant s Tüzes Gábor 1706-ig mindössze csak 2700 frtot kapott. A hátralék 5300 frtra rugott. Ez összeg kifizetéséért 1706-ban az udvari kamarához folyamodott. Folyamodásában elmondja, hogy I. Lipót közbenjárására 1701-ben czimzetes püspökséget (Corducensis) kapott s apostoli vicariussá lett. Megélni azonban nem tud, mivel a magyar háború miatt fizetését, az évi 2000 frtot nem kapja. Pedig ő mindég kész a szolgálatra s az udvari kamara bármikor igénybe veheti csekély tehetségeit. Kéri hát a hátralék kifizetését, hogy tisztességesen megélhessen s hogy a pápai bullák költségeit kifizethesse.

I. József az udvari kamarának 1707. január 23-án kelt felterjesztésére e szavakat írta: „Es soll dem Supplicanten die Pension conferiert werden. Josephus“! E határozatnak csak annyi eredménye volt, hogy 1707. május 28-án fölszentelése költségeire 300 frtot utalványoztak, pedig már 6500 frt járt volna neki. Így állván a dolog, Gabriel Gautieri újra az udvari kamarához fordult. Folyamodásában elmondja, hogy kölcsönökből kénytelen élni s hogy a hitelezői hihetetlenül zaklatják („ingentes molestias patiar a creditoribus“). Mivel Bécsben nem képes magát tovább fentartani, kényszerűségből elfogadta a neki felajánlott neustadti generalis vicariatus-t. Ezentúl hát itt fog élni, hogy legalább mindennapi kenyere meglegyen. Kérve kéri az udvari kamara elnökét, hogy legalább a jövőben rendesen fizessék évi járadékát! (Levele Starhenberg kamarai elnökhöz.)

(Köz. pénz. levált. Hungarica, 14,777. fasc. 1707. decz. 13.)

Dr. Takáts Sándor.

Kémbánya Borostyánkő-n a XVI. században. Az 1566. évben jelentik az udvari kamarának, hogy Borostyánkő bányáiban sok ként termelnek s most is több mint 100 mázsa van készletben. Mivel a ként eddig jobbra külföldről hozatták s mivel az jóval többbe került, mint a külföldi, az udvari kamara jónak látta, hogy innét lássák el kénnel a bécsi és a neustadti Zeughausokat. E célból először is egy igen ügyes bányászt küldtek Borostyánkőre, hogy az ottani kémbányát megvizsgálja. A kiküldött bányász azt találta, hogy a kén kitünő minőségű s hogy évenként 2—300 mázsát könnyen lehet termelni. A kén mázsáját Borostyánkőn ekkor 3 frton vesztegették. Így állván a dolog, az udvari kamara 1566. február havában szerződést kötött Kunigsberger Jánossal, hogy ő saját szekerein 4 rajnai forinton szállítja a kén mázsáját Neustadtba.

(Köz. pénz. levált. Österr. 16,710. fasc.)

Dr. T. S.

Malomkő-kivitel a XVI. században. Sárospatak mellett igen jó minőségű malomköveket készítettek, melyeknek úgy itthon, mint külföldön nagy kelendősége volt. Nem tudjuk, mi okból, de Rueber és hadnagya 1578-ban a malomkő-szállítványokat nem bocsátották át a Tiszán. Mivel a malomkő készítői és szállítói a hatalmas Dobó Ferencz alattvalói voltak, ehhez